

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління
та національної безпеки
Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного
управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

СИМОН ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК: 351:630.06
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ
ЖУРБЕНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»
ФІЛІЯ ОВРУЦЬКЕ СЛГ**
(тема роботи)

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня _____ магістр _____
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

В. В. СИМОН
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
ТИЩЕНКО Світлана Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Висновок кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління
за результатами попереднього захисту: **СИМОНА Віталія Володимировича**
допущено до захисту.

Протокол засідання кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління № _____ від «_____» грудня 2023 р.

Завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Валентина ЯКОБЧУК
(власне ім'я, прізвище)

«_____» грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **СИМОН Віталій Володимирович** захистив
(прізвище ,ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:
сума балів за 100-бальною шкалою _____
за національною шкалою _____

Секретар ЕК

_____ - _____
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Настасія ПУГАЧОВА
(власне ім'я, прізвище)

АНОТАЦІЯ

СИМОН В. В. Управління ресурсним потенціалом Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню та удосконаленню управління ресурсним потенціалом Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ. Під час проведення наукового дослідження було вирішено наступні завдання:

Досліджено теоретичні основи управління ресурсним забезпеченням лісової галузі: Робота аналізує сучасні теоретичні підходи та концепції управління ресурсами, спрямовані на досягнення сталого розвитку лісового сектору. Проведено аналіз стану ресурсного забезпечення Журбенського лісництва: Здійснюється комплексний аналіз поточного стану лісового ресурсу, екологічних показників, ефективності використання лісових ресурсів та соціального впливу на місцеве населення. Було обґрунтовано напрямки удосконалення управління ресурсним забезпеченням лісової галузі: На основі отриманих результатів розробляються рекомендації та конкретні стратегії для покращення управління лісовими ресурсами Журбенського лісництва, спрямовані на підвищення ефективності використання лісових ресурсів, забезпечення сталого лісовикористання та покращення соціально-економічного розвитку регіону.

Результати даного дослідження сприятимуть практичному впровадженню стратегій управління ресурсами у Журбенському лісництві, сприяючи сталому розвитку лісового господарства та забезпеченню більш ефективного використання лісових ресурсів в Україні.

Ключові слова: ресурсне забезпечення, управління, лісова галузь, Журбенське лісництво, політика, стале використання лісових ресурсів, регіональний розвиток, стратегічне управління.

SUMMARY

SYMON V. Resource potential management of the Zhurbensky Forestry of the state enterprise "forests of Ukraine" Ovrutskoe SLG branch. Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 281 «Public management and administration» – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The qualification work is devoted to the study and improvement of resource potential management of the Zhurbensky Forestry of the state enterprise "forests of Ukraine" branch of Ovrutskoe SLG. During the scientific research, the following tasks were solved::

The theoretical foundations of Resource Management in the forest industry are studied: the paper analyzes modern theoretical approaches and concepts of resource management aimed at achieving sustainable development of the forest sector. The analysis of the state of resource provision of the Zhurbensky forestry is carried out: a comprehensive analysis of the current state of the forest resource, environmental indicators, efficiency of using forest resources and social impact on the local population is carried out. The directions for improving the management of resource provision of the forest industry were substantiated: based on the results obtained, recommendations and specific strategies for improving the management of forest resources of the Zhurbensky forestry are developed, aimed at improving the efficiency of forest resources use, ensuring sustainable forest use and improving the socio-economic development of the region.

The results of this study will contribute to the practical implementation of resource management strategies in the Zhurbensky Forestry, contributing to the sustainable development of Forestry and ensuring more efficient use of forest resources in Ukraine.

Keywords: resource support, management, forest industry, Zhurbensky Forestry, policy, sustainable use of forest resources, regional development, strategic management.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ	8
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	13
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЖУРБЕНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» ФІЛІЯ ОВРУЦЬКЕ СЛГ	14
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	20
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	28
ВИСНОВКИ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У лісовій галузі України присутні проблеми, які пов'язані як з моральним старінням виробничого устаткування та високим рівнем фізичного спрацювання, так і з способами, і методами розширеного відтворення лісоресурсного потенціалу. Активізувати процеси реконструкції та модернізації основних засобів підприємств лісової галузі та застосувати сучасні технології лісовирощування та лісорозведення можливо при перегляді принципів державної підтримки розширеного відтворення лісоресурсного потенціалу, застосуванні комплексу стимулів, щоб підвищити ефективність здійснення лісогосподарських заходів, створенні інституціональних основ, щоб залучити на ринку позикового капіталу лісокористувачами приватні інвестиції.

Обґрунтування актуальності включає кілька напрямів, таких як: екологічна важливість лісового господарства – управління лісними ресурсами є ключовим елементом екологічної стійкості, оскільки ліси виконують важливі функції, такі як збереження біорізноманіття та регуляція клімату; соціально-економічна роль лісового сектору – лісове господарство визначає економічну діяльність та соціальні аспекти розвитку регіонів, забезпечуючи робочі місця, деревину та інші матеріали для промисловості; необхідність сталого використання лісових ресурсів – зростаючі темпи експлуатації лісів вимагають ретельного та сталого управління ресурсами для забезпечення їхньої довгострокового використання; глобальний вплив змін клімату – зміни клімату та природних катастроф підкреслюють важливість ефективного управління лісовими ресурсами для збереження екологічної стійкості; підвищення конкурентоспроможності лісового сектору – ефективне управління ресурсами сприятиме розвитку інноваційних технологій, підвищенню продуктивності та збільшенню конкурентоспроможності на ринку; відповідність стратегічним цілям розвитку – управління ресурсним потенціалом лісництва є важливою складовою стратегій державного та галузевого розвитку.

Дослідження цієї теми має значущість для розуміння проблем та можливостей управління лісовими ресурсами, забезпечення сталого розвитку та вирішення викликів, які стоять перед лісовим сектором в сучасних умовах.

Аналізуючи наукові публікації свідчить, що загальнотеоретичні положення по відношенню до лісоресурсного потенціалу вивчалися як зарубіжними вченими Маршал А., Сміт А., Сміт У., Саумельсон П., Докучаєв В. так і вітчизняними Голубець М., Мілкіна Л., Стойко С., Пастернак П., Пітюлич М., Мікловда В. та іншими. У працях названих науковців було висвітлено важливі аспекти складових лісоресурсного потенціалу підприємств в лісогосподарській сфері. Проте в наукових джерелах ще не достатньо висвітлені проблеми управління ресурсним потенціалом підприємств в лісогосподарській сфері.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка науково-методичного обґрунтування управління ресурсним забезпеченням підприємств лісової галузі.

Відповідно до визначеної мети було поставлено наступні *завдання*:

- дослідити теоретичні основи управління ресурсним забезпеченням підприємств лісової галузі;
- проаналізувати стан ресурсного забезпечення Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ;
- обґрунтувати напрями удосконалення управління ресурсним забезпеченням лісової галузі.

Об'єктом дослідження є процес управління ресурсним забезпеченням Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних, правових та прикладних аспектів управління ресурсним забезпеченням підприємств лісової галузі.

Методи дослідження. Теоретико-методичною основою дослідження стали методи фундаментальної наукової методології пізнання явищ і процесів. У процесі написання кваліфікаційної роботи були використані такі методи дослідження: прийоми статистико-економічного методу (табличний, графічний,

порівняння та ін.) для аналізу ресурсного забезпечення Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ, метод спостережень для вивчення особливостей організації використання ресурсного забезпечення в підприємстві, абстрактно-логічний – для формулювання поточних теоретичних висновків та узагальнень, монографічний та ін.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. За темою дослідження опубліковано три тези в збірниках науково-практичних конференцій Поліського національного університету.

Практичне значення отриманих результатів: полягає в тому, що завершені у кваліфікаційній роботі дозволять розробити та впровадити ефективні стратегії управління ресурсами Журбенського лісництва, що сприятиме раціональному використанню лісових ресурсів. Також дослідження можуть бути використані для розробки планів сталого лісовикористання, що сприяє довгостроковій ефективності та збереженню лісового покриву. Отже, отримані результати дослідження не лише сприятимуть вирішенню конкретних завдань Журбенського лісництва, але й матимуть значущий вплив на розвиток лісового сектору в цілому, сприяючи сталому та ефективному використанню лісових ресурсів.

Елементи наукової новизни полягають в тому, що на основі глибокого аналізу різних аспектів ресурсного потенціалу Журбенського лісництва, охоплюючи екологічні, економічні, соціальні та інші аспекти було розроблено оптимальні стратегії управління ресурсами лісництва, що базуються на комплексному підході, який враховує взаємодію різних факторів з врахуванням особливостей регіонального контексту Журбенського лісництва, забезпечуючи контекстуалізацію результатів.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота містить вступ, три розділи основної частини та висновки до них, загальна висновки, список використаних джерел. Основний текст роботи викладено на 32 сторінках. Список використаних джерел включає 40 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ

Ресурсний потенціал – економічна основа, рушійна сила розвитку підприємства. Ресурсний потенціал характеризує система показників, що визначають не лише ті ресурси, що вже наявні, а й їх резерви, які використовуються за певних умов. Ефективність управління ресурсним потенціалом будь-якого підприємства можна досягти за умов раціонального його використання, щоб отримати повний кінцевий результат продукцією високої якості [24].

Управління ресурсним потенціалом підприємств лісової галузі є складним явищем, отримати достовірні дані про яке можна тільки завдяки детальному спостереженню за досліджуваним об'єктом. Потрібно не лише отримати достовірну інформацію про управлінський процес, та оцінити його якісну сторону і сформулювати напрями удосконалення явища, яке досліджуємо. Головною основою забезпечення якісного розвитку підприємств лісової галузі є підвищення загальної ефективності управління ресурсним потенціалом.

Збільшення ефективності управління ресурсним потенціалом, його раціональне використання пов'язується зі змінами в складі ресурсів та з підвищенням їх ефективності управління. Завдання щодо підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємств лісової галузі залежить від вдосконалення управління та використання ресурсами підприємства та у підвищенні їх цілісності. Ресурсам підприємства належить відповідний перелік функціональних характеристик, що забезпечують компенсацію їх дефіцитних особливостей [29].

Ефективне управління ресурсним потенціалом підприємств лісової галузі має бути гнучкою системою, яка змінюється, пристосовується до ринкових умов, водночас забезпечує загальний розвиток підприємства та виробляє якісну продукцію.

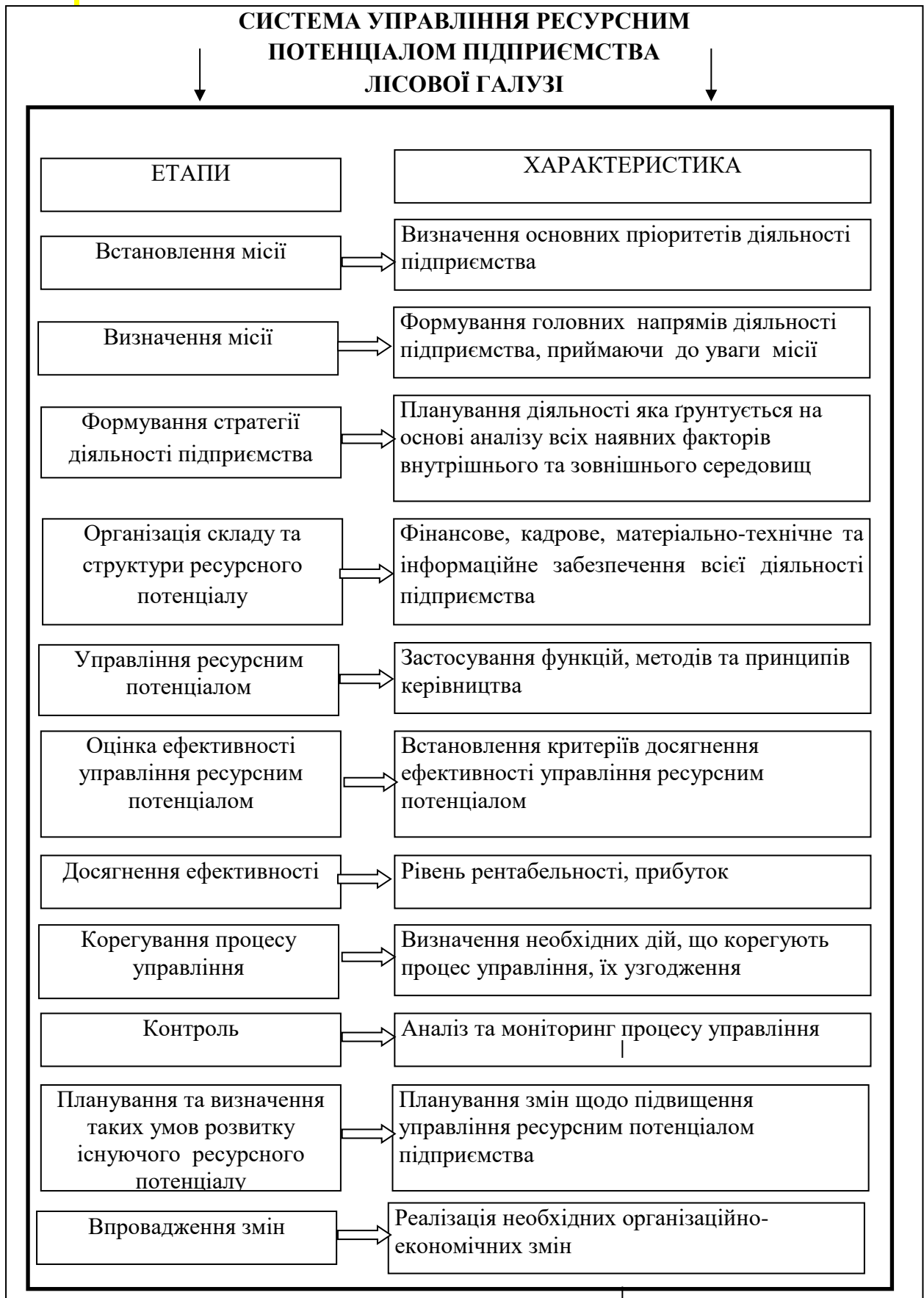
До властивостей, які належать системі управління ресурсним потенціалом підприємств лісової галузі, слід віднести:

- структурність, яка полягає у певній ієрархічній побудові ресурсного потенціалу, що віддзеркалює зміст та співвідношення всіх його складових і може підтримувати цілісність;
- складність – складові ресурсного потенціалу підприємств лісової галузі поділяють на дрібні елементи;
- адаптивність заключається в тому, що ресурсний потенціал швидко реагує на зміни, що проходять у зовнішньому та внутрішньому середовищі;
- пропорційність – усі складові ресурсного потенціалу підприємств лісової галузі мають формуватися в узгодженості їх кількості;
- динамічність – ресурсний в статичному стані неможливо;
- реалістичність – складові, що формують ресурсний потенціал мають практичну конкретну спрямованість;
- часова обмеженість – необхідність врахувати всі факторів впливу на величину ресурсного потенціалу в короткостроковому періоді є неможливим [8].

Ефективне управління ресурсним потенціалом має бути спрямоване на виконання не лише основної місії підприємства, але і його прямих цілей, що виходять з його місії [14].

Важливе значення при формуванні ефективного управління ресурсним потенціалом всіх підприємств лісової галузі становить аналіз факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ. Так, аналізуючи зовнішнє середовище було виявлено можливості та потенційні загрози, з якими підприємство стикнеться майбутньому. До головних з таких чинників слід віднести: економічні, ринкові, політичні, фактори міжнародні, технології, соціальні, конкуренція. Результатом такого аналізу може бути ряд загроз у майбутньому та можливостей, що враховують ступені впливу і їх значення для підприємства.

Система ефективного управління ресурсним потенціалом підприємств лісової галузі представлена на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Етапи формування системи ефективного управління ресурсним потенціалом підприємств лісової галузі

Джерело: сформовано автором за даним [15].

Процес формування ресурсного потенціалу більшості підприємств лісової галузі є одним із векторів його стратегії і передбачає формування системи ресурсів таким чином, щоб саме кінцевий результат їх взаємодії був фактором успіху в досягненні операційних, тактичних і стратегічних цілей діяльності підприємства. Тому слід запроваджувати методи та принципи, функції для створення відповідного механізму управління, формулюванням відповідних процедур і правил, розробкою планів. При управлінні ресурсним потенціалом слід проводити моніторинг функціонування процесу управління для контролю управління і внесення необхідних змін, доповнень та вдосконалення [26].

Головну роль щодо підвищення ресурсного потенціалу підприємств лісової галузі відіграє реалізація і вибір відповідної стратегії розвитку підприємства. Інформація для цього потрібна про величину ресурсного потенціалу та його рівня використання. Оцінка та моніторинг рівня ресурсного потенціалу підприємств лісової галузі має бути актуальним завданням, бо його розв'язання дає змогу прийняти тактичні й стратегічні рішення щодо розвитку підприємства в різних напрямках його стійких конкурентних переваг.

Потрібно обов'язково враховувати той чинник, що поповнення ресурсного потенціалу допомагає при подоланні зовнішніх бар'єрів. Дані бар'єри можна розглядати як всі чинники зовнішнього середовища, які мають вплив на ресурсний потенціал підприємства, а саме:

- перспектива на підприємстві щодо змін соціальних відносин;
- можливості для виробництва поліпшених або нових видів послуг або продукції;
- перспективи щодо формування нових методів управління;
- можливості придбання патентів, ноу-хау;
- перспективи для створення нових напрямів просування продукції на ринок;
- низька ставка рефінансування, законодавча база, пільгове оподаткування;
- практика комерціалізації технологій;

- взаємодія бізнесу й влади тощо [21].

Впливають на ресурсний потенціал підприємств лісової галузі внутрішні фактори такі як – культура управління підприємством. При участі ресурсного потенціалу можна досягнути підвищення й прискорення ефективності впровадження нових винаходів і технологій, сприяння розкриттю інноваційного потенціалу особистості, реальної протидії бюрократичним тенденціям тощо.

Україна належить до групи держав де інноваційний шлях розвитку домінує, залучення фінансових і кадрових ресурсів є нагальною потребою, інноваційної активності підприємств вимагає підвищення, інноваційної продукції в обсязі промислового виробництва має займати більшу долю. Аналіз за останні роки джерел фінансування інноваційних заходів підприємств України показав, що майже 60-72 % становили власні кошти підприємств із загальної суми використаних на інноваційні цілі фінансових ресурсів, приблизно 2-5 % було фінансування з державного бюджету, 2-4 % становили кредитні ресурси, кошти інвесторів – 1-2 %. Як видно з представлених даних, власні кошти суб'єктів господарювання є основним таким джерелом, і стає явним, що потрібно покладатися у майбутньому саме на них, у чому підвищення ресурсного потенціалу відіграє важливу роль.

Отже, підвищення ресурсного потенціалу підприємств лісової галузі виступає підґрунтям технологічної модернізації виробничих потужностей науково-технічного прогресу та й покращення їх конкурентних позицій на світовому та вітчизняному ринку. Процес формування ресурсного потенціалу підприємства лісової галузі є одним із векторів його стратегії і передбачає формування системи ресурсів таким чином, щоб кінцевий результат їх взаємодії був фактором успіху в досягненні операційних, тактичних і стратегічних цілей діяльності підприємства. Тому слід запроваджувати методи та принципи, функції для створення відповідного механізму управління, формулюванням відповідних процедур і правил, розробкою планів. При управлінні ресурсним потенціалом слід проводити моніторинг функціонування

процесу управління для контролю управління і внесення необхідних змін, доповнень та вдосконалення.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Було розкрито ключові аспекти формування та використання ресурсного потенціалу підприємств в лісовій галузі. На основі проведеного аналізу визначено, що підвищення ресурсного потенціалу стає стратегічно важливим фактором для модернізації технічних можливостей та підвищення конкурентоспроможності на ринках. Удосконалення технологічних процесів та впровадження інноваційних підходів в управлінні ресурсами визначаються як ключові чинники для забезпечення сталого розвитку підприємств лісової галузі. Важливим є розуміння того, що взаємодія різноманітних ресурсів має визначати стратегічний успіх підприємства в контексті його операційних, тактичних і стратегічних цілей.

Методи та принципи управління ресурсним потенціалом визначають необхідність створення ефективного механізму управління, включаючи в себе відповідні процедури, правила та плани. Важливим етапом є не лише створення, але й постійне удосконалення цього механізму з метою відповідності вимогам сучасного ринкового середовища.

Моніторинг функціонування процесу управління ресурсним потенціалом є невід'ємною частиною ефективного управлінського циклу, дозволяючи не лише контролювати використання ресурсів, але й оперативно впроваджувати зміни та вдосконалення для досягнення оптимальних результатів.

Отже, ми отримали результати які вказують на значущість ресурсного управління в лісовій галузі як стратегічного інструменту для забезпечення сталого розвитку підприємств, підкреслюючи необхідність постійного аналізу, вдосконалення та адаптації управлінських підходів до змін у сучасному бізнес-середовищі.

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНКА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЖУРБЕНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» ФІЛІЯ ОВРУЦЬКЕ СЛГ

Оцінка ресурсного потенціалу Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ є ключовим етапом у стратегічному управлінні, спрямованому на підвищення ефективності та сталості діяльності підприємства. Здійснена оцінка ресурсного потенціалу включала в себе аналіз лісових, людських та технічних ресурсів.

Лісові ресурси – оцінка структури та кількості деревостанів дозволяє визначити природні ресурси, доступні для лісового господарювання. Аналіз видового та вікового складу, а також стану деревини, слугує фундаментом для ефективного використання лісових ресурсів та їхньої сталої управлінської стратегії.

Людські ресурси – оцінка кваліфікації та соціально-економічної ситуації працівників визначає здатність колективу до реалізації стратегічних завдань. Наявність висококваліфікованого персоналу, їхній інтерес у розвитку та забезпечення благополуччя, визначають стійкість підприємства в довгостроковій перспективі.

Технічний потенціал – оцінка технічного стану та обладнання лісництва визначає готовність до впровадження сучасних технологій та методів управління лісовими ресурсами. Ефективне використання техніки та відповідне технічне обладнання підприємства є основою для оптимізації виробничих процесів.

Здійснена оцінка ресурсного потенціалу Журбенського лісництва свідчить про наявність значних можливостей для розвитку та підвищення його сталості. Стратегічне управління лісовими ресурсами, зосереджене на оптимальному використанні природних, людських та технічних ресурсів, визначає основу для успішної діяльності у галузі лісового господарювання.

Досягнення ефективності та сталості вимагатиме подальшого вдосконалення стратегічних підходів та інтеграції новітніх технологій у процес управління.

До елементів ресурсного забезпечення підприємств лісової галузі належать трудові, матеріально-технічні та земельні ресурси. Земельні ресурси є природною основою виробництва. На процес виробництва земельні ресурси активно впливають, виступають підґрунтям для органічного поєднання інших виробничих ресурсів. Журбенське лісництво ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ знаходиться в північно-східній частині Житомирської області на території Народицького та Овруцького адміністративних районів [22].

Таблиця 2.1

Поділ земельної площі лісового фонду Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ за категоріями земель, 2022 р.

Категорія до якої віднесено землі	Площа, га	%
1. Площа земель лісового фонду постійного користування	24723,0	100
2. Землі під лісом – усього	23524,3	95,2
в т. ч.:		
2.1. Вкриті лісовою рослинністю землі – разом,	22120,7	89,5
в т. ч. лісові культури	11516,3	46,6
2.2. Незімкнуті лісові культури	790,2	3,2
2.3. Лісові розсадники, плантації	28,7	0,1
2.4. Невкриті лісовою рослинністю землі - разом	263,2	1,1
в тому числі:		
зруби	194,1	0,8
галявини, пустирі	69,1	0,3
2.5. Лісові шляхи, просіки, протипожежні розриви	321,5	1,3
3. Землі не вкриті лісом – разом	1198,7	4,8
в т. ч.:		
багаторічні насадження	4,5	
болота	773,5	3,1
води	107,1	0,4
інші нелісові землі	41,6	0,2
пасовища	2,8	
рілля	73,6	0,3
садиби, споруди	41,4	0,2
сіножаті	140,0	0,6
траси	14,2	

Джерело: розраховано за даними [22].

Аналіз сучасного розподілу площ лісового фонду Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ представлено в табл. 2.1. З таблиці видно, що в своїй практичній діяльності землі використовуються ефективно.

До основних положень розвитку і організації лісового господарства області вказані різні системи господарських заходів і нормативи, а також цілі ведення лісового господарства, за якими формується організація господарських секцій і господарств у лісах Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ та виходить з продуктивності та інших особливостей породного складу насаджень. Середньовікові насадження переважають у лісовому фонді Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ – 45,0 %, молодняків – 23,0 %, перестигаючих насаджень – 23,0 %, перестійних і стиглих – 9,0 %.

З табл. 2.2 видно, що за останні роки прибуток зріс на 17 %, виробництво валової продукції на 100 га земель збільшилось на 29 %. За останні три роки прибуток зменшився на 1 тис.грн./га, виробництво валової продукції на 100 га земель під лісом збільшилось на 7 тис. грн/га, що засвідчує про погіршення стану підприємства.

Таблиця 2.2

Ефективність використання земельних ресурсів в Журбенському лісництві ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ, 2020-2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
				+, -	%
Валова продукція за цінами продажу, тис. грн.	17713,6	21092,5	22826,0	5112,4	129,0
Площа земельних угідь, га у т.ч.	24723,0	24723,0	24723,0	-	100,0
землі під лісом	23524,3	23524,3	23524,3	-	100,0
землі не вкриті лісом	1198,7	1198,7	1198,7	-	100,0
Виробництво ВП на 100 га земель під лісом, тис. грн. /га	75	90	97	22	129,0
Прибуток (+), збиток (-) на 100га земель під лісом тис. грн. /га	24	29	28	4	117,0

Джерело: розраховано за даними [22].

Щоб ефективно здійснювати господарську діяльність потрібно мати забезпеченість трудовими ресурсами та оцінювати його за виконуваними роботами, професіями, кваліфікацією, спеціальностями. Так, щоб оцінити ефективність використання трудових ресурсів Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ необхідно визначити продуктивність праці. Так, продуктивність праці зросла в 2022 р. порівняно з 2020 р. на 40 %, при збільшенні персоналу всього на 2 особи та фонду оплати праці на 2211,1 тис. грн., тобто на 35 % [23].

Проаналізувавши дані табл. 2.3, можна зробити висновок, що малими темпами, але зменшуються власні джерела фінансування. Залучені джерела фінансування збільшились на 33 %. Потрібно звернути увагу на поточні зобов'язання, які збільшились вдвічі, а також зросла кредиторська заборгованість, вона становить 2711,5 тис. грн. [23].

Таблиця 2.3

**Джерела формування засобів Журбенського лісництва ДП «Ліси України»
філія Овруцьке СЛГ, 2020-2022 рр.**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
				+, -	%
Власні	10054	10740	5221,9	-488,3	91,0
в тому числі статутний капітал	6289	6289	4653,8	-743,7	86,0
інший додатковий капітал	3507	3509	538	538	-
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	258	942	30,1	-282,6	10,0
Позичені (залучені)	3909,7	3980,1	5197,1	1287,4	133,0
Поточні зобов'язання					
з них: кредити банків	949,7	-	839,7	-110	88,0
кредиторська заборгованість	2139,1	400	2711,5	572,4	127,0
інші поточні зобов'язання	820,9	1347,9	1645,9	825	200,0
Всього	9619,9	9236,6	10419,0	799,1	108,0

Джерело: розраховано за даними [22].

Від забезпеченості господарства виробничими фондами залежить розвиток, рівень і темпи зростання виробництва продукції. Основні виробничі фонди – це головні засоби праці, що, приймають участь у сфері матеріального виробництва, створюють базу для здійснення виробничого процесу (виробничі будинки, трубопроводи, спорудження, електромережі й ін.), забезпечують виготовлення матеріальних благ (устаткування, машини і т.д.) та.

Оцінка використання основних виробничих фондів на Журбенському лісництві ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ та як вони впливають на кінцеві результати виробництва, залежить від їх фізичного стану та як авансованої вартості в діяльності підприємства від характеру руху цих фондів. Кількісно характер рух основних виробничих фондів визначають певним переліком показників.

Так, за аналізований період коефіцієнт оновлення основних засобів зменшився на 0,03 в порівнянні з 2021 р. Це майже на 50 %. Це відобразилося на господарській діяльності Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ негативно. Коефіцієнт вибуття основних засобів на 50 % у 2022 р. зменшився в порівнянні з 2021 р..

Для покращення структури основних засобів потрібно модернізувати та оновити устаткування, ефективніше застосовувати виробничі приміщення, ліквідувати малоефективне й зайве обладнання. До основних напрямів підвищення використання основних фондів і виробничих потужностей потрібно:

- скоротити простої устаткування;
- модернізувати і замінити зношене і застаріле обладнання;
- освоїти потужності, які вводяться в діяльність;
- запровадити новітні технології й інтенсифікацію виробничих процесів;
- мотивувати ефективне використання основних фондів і виробничих потужностей та ін.

В даних умовах господарювання головною проблемою є оновлення

основних виробничих фондів. Знос основних засобів у 2020 р. склав 6270,3, а сума збільшилась у 2022 р. ця до 7323,1. Що характеризує наявність на Журбенському лісництві ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ застарілої техніки.

Таблиця 2.4

**Рівень забезпеченості основними фондами Журбенського лісництва ДП
«Ліси України» філія Овруцьке СЛГ, 2020-2022 рр.**

Показник	2020 р.	2021 р	2022 р.	Відхилення 2022 р до 2020 р	
				+,-	%
Середньорічна вартість основних фондів, грн.	11563,8	12157,7	12525,7	961,9	108
Припадає осн. вир. фондів на: 100 га земель під лісом	42,0	51,7	53,0	11	126
1-го середньорічного працюючого	15,9	19,6	20,2	4,3	127
Невиробничих основних фондів на: 100 га земель під лісом	7,0	7,8	8,0	1	114
1-го середньорічного працюючого	2,8	3,0	3,0	0,2	107

Джерело: розраховано за даними [22].

Аналіз показав, що в Журбенському лісництві ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ є технічний потенціал як лісозаготівельної техніки, так і лісопереробної, яка залишається неоновленою.

Таким чином, дослідивши ресурсне забезпечення Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ, слід зробити наступні висновки: середньовікові насадження переважають у лісовому фонді Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ – 45,0 %, молодняків – 23,0 %, перестигаючих насаджень – 23,0 %, перестійних і стиглих – 9,0 %; за останні роки прибуток зріс на 17 %, виробництво валової продукції на 100 га земель збільшилось на 29 %. За останні три роки прибуток зменшився на 1 тис.грн/га, виробництво валової продукції на 100 га земель під лісом збільшилось на 7 тис. грн/га, що засвідчує про погіршення стану підприємства; малими темпами, але зменшуються власні джерела фінансування. Залучені

джерела фінансування збільшилися на 33 %. Потрібно звернути увагу на поточні зобов'язання, які збільшилися вдвічі, а також зросла кредиторська заборгованість, вона становить 2711,5 тис. грн; знос основних засобів у 2020 р. склав 6270,3, а сума збільшилась у 2022 р. ця до 7323,1. Що характеризує наявність на Журбенському лісництві ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ застарілої техніки.

Для покращення структури основних засобів потрібно модернізувати та оновити устаткування, ефективніше застосовувати виробничі приміщення, ліквідувати малоефективне й зайве обладнання. До основних напрямів підвищення використання основних фондів і виробничих потужностей потрібно: скоротити простої устаткування; модернізувати і замінити зношене і застаріле обладнання; освоїти потужності, які вводяться в діяльність; запровадити новітні технології й інтенсифікацію виробничих процесів; мотивувати ефективне використання основних фондів і виробничих потужностей та ін.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Проведена оцінка ресурсного потенціалу Журбенського лісництва надає важливий інструментарій для подальшого стратегічного розвитку підприємства. Аналіз показав, що для покращення структури основних засобів необхідно звернутися до модернізації та оновлення устаткування, оптимізації виробничих приміщень та ліквідації малоефективного обладнання.

Основні напрямки підвищення використання основних фондів і виробничих потужностей:

Зменшення простоїв устаткування: запровадження ефективних графіків роботи, планування технічного обслуговування та регулярного оновлення забезпечать зменшення простоїв та підвищать загальну ефективність устаткування.

Модернізація та заміна застарілого обладнання: інвестування в новітні технології та обладнання дозволить не лише підняти рівень автоматизації, а й покращити загальну продуктивність та якість виробничих процесів.

Освоєння нових потужностей: впровадження в дію резервних потужностей сприятиме розвитку підприємства та забезпечить готовність до вирішення зростаючих виробничих завдань.

Запровадження новітніх технологій і інтенсифікація виробничих процесів: використання передових технологій сприятиме оптимізації робочих процесів, зниженню витрат та підвищенню конкурентоспроможності.

Мотивація ефективного використання основних фондів: запровадження систем мотивації сприяє підвищенню відповідальності працівників за раціональне використання основних фондів та виробничих потужностей.

Оптимізація структури основних засобів та виробничих потужностей Журбенського лісництва відображає стратегічний підхід до управління ресурсами. Заплановані заходи спрямовані на підвищення продуктивності, зменшення витрат та створення стійкої

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ

У лісовій галузі України присутні проблеми, які пов'язані як з моральним старінням виробничого устаткування та високим рівнем фізичного спрацювання, так і з способами, і методами розширеного відтворення лісоресурсного потенціалу. Активізувати процеси реконструкції та модернізації основних засобів підприємств лісової галузі та застосувати сучасні технології лісовирощування та лісорозведення можливо при перегляді принципів державної підтримки розширеного відтворення лісоресурсного потенціалу, застосуванні комплексу стимулів, щоб підвищити ефективність здійснення лісогосподарських заходів, створенні інституціональних основ, щоб залучити на ринку позикового капіталу лісокористувачами приватні інвестиції.

Напрями удосконалення управління ресурсним забезпеченням підприємств лісової галузі:

Впровадження інформаційних технологій (IT)

Електронне документообіг: заміна паперової документації електронними системами для прискорення обігу та полегшення доступу до інформації.

Системи моніторингу і контролю: використання сучасних систем для відстеження роботи обладнання, виробничих процесів та управління ресурсами.

Стратегічне управління основними фондами

Технічна модернізація: планування та проведення регулярних технічних оновлень для підтримання високої ефективності обладнання.

Оптимізація структури основних засобів: проведення аналізу та реорганізація з метою зменшення зайвого обладнання та виробничих потужностей.

Ефективне управління людськими ресурсами

Підвищення кваліфікації та навчання персоналу: забезпечення персоналу необхідними навичками для роботи з новітнім обладнанням та технологіями.

Мотивація працівників: впровадження систем мотивації та стимулювання для збереження високої працездатності та відданості компанії.

Екологічна сталість

Впровадження екологічних стандартів: дотримання найвищих стандартів управління відходами та природозбереження.

Застосування енергоефективних технологій: мінімізація витрат енергії та збільшення використання відновлюваних джерел.

Інноваційні технології та дослідження

Дослідницька діяльність: співпраця з науково-дослідними установами для впровадження передових технологій та методів.

Впровадження цифрових рішень: застосування цифрових технологій для оптимізації управління та виробничих процесів.

Оптимізація ланцюга постачання

Управління запасами: впровадження систем автоматизованого контролю та управління запасами для підтримання оптимального рівня запасів.

Стратегічне планування постачань: розвинення стратегій постачань для забезпечення сталості та надійності постачальних ланцюгів.

Усі ці напрями спрямовані на створення високоефективної та сталої системи управління ресурсами в лісовій галузі, що дозволить оптимізувати виробничі процеси та забезпечити конкурентоспроможність підприємства.

Перелік негативних наслідків розвитку підприємств лісової галузі включає:

- несформована система стимулювання якості лісогосподарських заходів;
- неврегульована правова направленість, щоб отримати з державного бюджету необхідне фінансування, а також встановлення порядку його використання;
- обмеженість для фінансування належного ведення лісового господарства коштів (власних та державних).

Одним із головних факторів інвестиційно-інноваційного розвитку лісового господарства має бути поєднання темпів зростання обсягів виробництва у довгостроковій та середньостроковій перспективі з пріоритетами техніко-технологічного оновлення основних засобів у сфері лісовирощування, лісорозведення, лісозаготівель, утилізації деревних відходів та первинної переробки деревини.

На різних рівнях управління економікою необхідно обґрунтувати інноваційні інструменти менеджменту та оцінювати на торгівлю необробленою деревиною вплив експортних обмежень на зміну маркетингової, виробничої та інвестиційної політики обслуговуючих посередників і товаровиробників, щоб покращити соціально-економічні та екологічні показники розвитку меблевої і вітчизняної деревообробної промисловості.

Технологічний рівень та технічний стан виробничого устаткування у деревообробному та лісогосподарському виробництві потребують формування стратегічних пріоритетів як впровадження інновацій у сферу лісовирощування, лісорозведення, утилізації деревних відходів, лісопереробки, так і диверсифікації інвестиційного забезпечення модернізації основного капіталу підприємств лісової галузі.

Оцінюючи стан виробничо-технічної бази підприємств лісової галузі, слід зазначити, що є зношеними близько 72 % основних засобів держлісгоспів, що не дає можливість для їх ефективного використання; у структурі господарської діяльності держлісгоспів джерел фінансування присутня кредиторська заборгованість (80 – 92 %). Низький рівень інформаційного забезпечення та техніко-технологічний управлінської діяльності свідчить про те, що немає забезпеченості підприємств сучасними технічними засобами (глобальними та локальними системами передачі інформації та оброблення, розгалуженими лініями зв'язку, службовим автотранспортом і досконалим програмним забезпеченням) [15].

Врахування фінансових обмежень підприємств лісової галузі, показало, що вилучається через сплату дивідендів частина прибуткових надходжень до

Державного бюджету України, активізуються лізингові угоди між підприємствами лісової галузі та спеціалізованими лізинговими компаніями, що дозволить подолати фінансові обмеження при придбанні сучасного високотехнологічного лісопереробного та лісогосподарського обладнання.

Формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств лісової галузі повинно залежати від чинника територіальної асиметрії згідно рівня породно-вікової структури та лісистості лісового фонду. Разом з тим, більшість підприємств лісової галузі у багатолісних регіонах Карпатського та Поліського економічних районів, а також зони Лісостепу за останні роки отримують прибуток, що підтверджує на цих підприємствах про застосування ефективного менеджменту для встановлення пріоритетів виробничо-господарської діяльності, формування договорів із контрагентами, щоб залучити фінансові ресурси інституціональних інвесторів та банківських установ [20].

Формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств лісової галузі повинне запроваджувати диверсифікацію джерел інвестиційного забезпечення за рахунок створення фондів лісовідновлення як на загальнодержавному, так і на місцевому та регіональному рівнях. Для цього потрібно залучати до процесу відтворення лісоресурсного потенціалу коштів місцевого самоврядування, бо за рахунок співучасті у реалізації окремих лісоохоронних та лісогосподарських проєктів територіальні громади зможуть покращити рівень задоволення місцевих жителів у послугах і продуктах лісу.

Деякі вчені виступають за передачу і виділення у власність населених пунктів земельних угідь під заліснення, використовуючи кошти місцевого самоврядування, щоб розширити лісоволодіння територіальних громад та задовольнити їх послугами і продуктами лісу згідно вимогам лісового і загальнодержавного законодавства; встановити на місцевому рівні фіксованого відсотка відрахувань до місцевих бюджетів від загальнодержавних податків (слід зазначити, що це плата за землі лісового фонду), які мають

спрямовуватись гарантовано на охорону довкілля і відновлення лісових ресурсів [8].

При умові імплементації мораторію на експорт необробленої деревини швидкість інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств лісової галузі може зменшуватися, бо велика частка лісокористувачів прибуткові надходження одержувала через експорт лісу-кругляка. Для компенсації цих втрат суб'єкти господарювання повинні збільшувати виробництво продукції з високою доданою вартістю. Але спочатку вони повинні покращити рівень використання лісоресурсного потенціалу в цілому та модернізувати виробничо-технічну базу лісопереробки. Нині при інституціональному середовищі інвестиційної діяльності підприємств лісової галузі вирішити дане питання є надто проблемно. Тому саме інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку лісового господарства має формувати комплекс заходів, які нададуть можливості для підприємств лісової галузі отримувати достатній обсяг інвестицій.

Доцільним є також впровадження в стратегію реформування підприємств лісової галузі пріоритетів інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку державних лісогосподарських підприємств згідно до чинників передового іноземного досвіду та сталого управління лісами. Сформована Державним агентством лісових ресурсів України Стратегія сталого розвитку та інституційного реформування лісового та мисливського господарства України включає: форми, методи та інструменти інвестиційного забезпечення процесів лісовирощування, лісорозведення, вивезення деревини, лісозаготівель, утилізації відходів та переробки деревини, а також набір стимулів, який перевірений закордонною практикою та стосується пришвидшення впровадження процесних та продуктових інновацій лісопродуктового ланцюга [9, 21].

До особливостей формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств лісової галузі відносять різні рівні лісистості регіонів України, які характеризуються різною породно-віковою структурою лісового

фонду, різними умовами лісокористування, що потребує врахування усіх регіональних аспектів здійснення лісогосподарського виробництва та нарощення лісоресурсного потенціалу. Потрібно максимально застосовувати іноземний досвід при здійсненні інноваційної діяльності, щоб можна було отримати фінансові ресурси при виконанні вимог міжнародних природоохоронних конвенцій.

До виконання основних цілей інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств лісової галузі на регіональному рівні потрібно:

- реконструювати, модернізувати та технічно переоснащити основні лісогосподарські засоби та парків виробничого устаткування лісопереробних підрозділів;
- сформувати сучасні селекційні плантації, комплекси і розсадники, розбудувати індустрії вирощування садивного матеріал;
- модернізувати техніко-технологічну та виробничу базу лісовпорядкування;
- створити технологічні ланцюги переробки відходів деревообробки та лісосічних відходів;
- комплексно модернізувати систему відновлення захисних лісонасаджень та здійснити агролісомеліоративні заходи разом із суб'єктами аграрного підприємництва [9].

Таким чином, перелік негативних наслідків розвитку підприємств лісової галузі включає: несформована система стимулювання якості лісогосподарських заходів; неврегульована правова направленість, щоб отримати з державного бюджету необхідне фінансування, а також встановлення порядку його використання; обмеженість для фінансування належного ведення лісового господарства коштів (власних та державних).

Для активізації інноваційної діяльності підприємств лісової галузі потрібно запроваджувати диверсифікацію джерел інвестиційного забезпечення проектів модернізації, застосувати сучасні технології системи лісовирощування та лісорозведення технічного переоснащення та реконструкції основних засобів

деревообробного і лісогосподарського виробництва. Для застосування диверсифікації слід залучати фінансові ресурси суб'єктів приватного підприємництва в межах реалізації угод державно-приватного партнерства та спільної діяльності, застосовувати кошти суб'єктів аграрного бізнесу для проведення робіт, щоб створити захисні лісосмуги та здійснити агролісомеліоративні заходи.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Розвиток підприємств лісової галузі стикається з рядом викликів, що вимагають системних та інноваційних рішень. На сучасному етапі важливо усунути негативні наслідки, що впливають на якість лісогосподарських заходів та ефективне фінансування.

Негативні наслідки розвитку лісової галузі, які потребують уваги та вдосконалення:

Неформована система стимулювання якості лісогосподарських заходів: вирішення цього питання передбачає впровадження чітких та справедливих механізмів стимулювання для працівників, що сприятиме покращенню якості та результативності робіт.

Неврегульована правова направленість та фінансування: важливо визначити та упорядкувати процеси отримання фінансування з державного бюджету, а також встановити ефективний механізм його використання.

Обмеженість фінансування для лісогосподарських заходів: щоб подолати цю проблему, необхідно активізувати інноваційну діяльність, залучати додаткові джерела фінансування, в тому числі через угоди державно-приватного партнерства та спільну діяльність.

Рекомендації щодо активізації інноваційної діяльності:

Диверсифікація джерел інвестицій: запровадження різноманітних джерел інвестицій для проєктів модернізації, що дозволить забезпечити сталість та надійність фінансування.

Сучасні технології в лісовирощуванні та лісорозведенні: застосування новітніх технологій для оптимізації лісовирощування та поліпшення виробничих процесів.

Технічне переоснащення та реконструкція: здійснення робіт з модернізації та реконструкції основних засобів для підвищення їх ефективності та тривалості служби.

Залучення фінансових ресурсів суб'єктів приватного підприємництва: встановлення партнерських відносин та залучення фінансової підтримки від суб'єктів аграрного бізнесу для впровадження заходів з лісового господарства.

Узагальнюючи, вдосконалення управління ресурсним забезпеченням підприємств лісової галузі є ключовим етапом у розвитку цієї сфери, спрямованим на підвищення ефективності, сталості та конкурентоспроможності в глобальному контексті.

ВИСНОВКИ

Управління ресурсним потенціалом підприємств лісової галузі є складним явищем, отримати достовірні дані про яке можна тільки завдяки детальному спостереженню за досліджуваним об'єктом. Потрібно не лише отримати достовірну інформацію про управлінський процес, а й оцінити його якісну сторону та сформуванати напрями удосконалення досліджуваного явища. Головною основою забезпечення розвитку підприємств лісової галузі є підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом.

Підвищення ресурсного потенціалу підприємств лісової галузі виступає підґрунтям технологічної модернізації виробничих потужностей науково-технічного прогресу та й покращення їх конкурентних позицій на світовому та вітчизняному ринку.

Процес формування ресурсного потенціалу підприємства лісової галузі є одним із векторів його стратегії і передбачає формування системи ресурсів таким чином, щоб кінцевий результат їх взаємодії був фактором успіху в досягненні операційних, тактичних і стратегічних цілей діяльності підприємства. Тому слід запроваджувати методи та принципи, функції для створення відповідного механізму управління, формулюванням відповідних процедур і правил, розробкою планів. При управлінні ресурсним потенціалом слід проводити моніторинг функціонування процесу управління для контролю управління і внесення необхідних змін, доповнень та вдосконалення.

Журбенське лісництво ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ знаходиться в північно-східній частині Житомирської області на території Народицького та Овруцького адміністративних районів.

Дослідивши ресурсне забезпечення Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ, слід зробити наступні висновки: середньовікові насадження переважають у лісовому фонді Журбенського лісництва ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ – 45,0 %, молодняків – 23,0 %, перестигаючих насаджень – 23,0 %, перестійних і стиглих – 9,0 %; за останні роки прибуток

зріс на 17 %, виробництво валової продукції на 100 га земель збільшилось на 29 %. За останні три роки прибуток зменшився на 1 тис.грн/га, виробництво валової продукції на 100 га земель під лісом збільшилось на 7 тис. грн/га, що засвідчує про погіршення стану підприємства; малими темпами, але зменшуються власні джерела фінансування. Залучені джерела фінансування збільшились на 33 %. Потрібно звернути увагу на поточні зобов'язання, які збільшились вдвічі, а також зросла кредиторська заборгованість, вона становить 2711,5 тис. грн; знос основних засобів у 2020 р. склав 6270,3, а сума збільшилась у 2022 р. ця до 7323,1. Що характеризує наявність на Журбенському лісництві ДП «Ліси України» філія Овруцьке СЛГ застарілої техніки.

Для покращення структури основних засобів потрібно модернізувати та оновити устаткування, ефективніше застосовувати виробничі приміщення, ліквідувати малоефективне й зайве обладнання. До основних напрямів підвищення використання основних фондів і виробничих потужностей потрібно: скоротити простої устаткування; модернізувати і замінити зношене і застаріле обладнання; освоїти потужності, які вводяться в діяльність; запровадити новітні технології й інтенсифікацію виробничих процесів; мотивувати ефективне використання основних фондів і виробничих потужностей та ін.

До виконання основних цілей інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств лісової галузі на регіональному рівні потрібно: реконструювати, модернізувати та технічно переоснащити основні лісгосподарські засоби та парків виробничого устаткування лісопереробних підрозділів; сформувати сучасні селекційні плантації, комплекси і розсадники, розбудувати індустрії вирощування садивного матеріал; модернізувати техніко-технологічну та виробничу базу лісовпорядкування; створити технологічні ланцюги переробки відходів деревообробки та лісосічних відходів; комплексно модернізувати систему відновлення захисних лісонасаджень та здійснити агролісомеліоративні заходи разом із суб'єктами аграрного підприємництва.

Для активізації інноваційної діяльності підприємств лісової галузі потрібно запроваджувати диверсифікацію джерел інвестиційного забезпечення проєктів модернізації, застосувати сучасні технології системи лісовирощування та лісорозведення технічного переоснащення та реконструкції основних засобів деревообробного і лісогосподарського виробництва. Для застосування диверсифікації слід залучати фінансові ресурси суб'єктів приватного підприємництва в межах реалізації угод державно-приватного партнерства та спільної діяльності, застосовувати кошти суб'єктів аграрного бізнесу для проведення робіт, щоб створити захисні лісосмуги та здійснити агролісомеліоративні заходи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александрова В.П. Пріоритети технологічного розвитку економіки України перехідного періоду. *Економіка і прогнозування*. 2003. № 1. С. 70–85.
2. Антоненко І., Карпук А.І. Розвиток лісоресурсної сфери в умовах фінансово-економічної кризи. *Економіка природокористування і охорони довкілля*. 2009. С. 82–88.
3. Антоненко І.Я., Дзюбенко О.М., Степаненко М.А. Напрямки реформування фінансового механізму лісоресурсної сфери. *Науковий вісник Національного аграрного університету*. Вип. 106. 2007. С. 85–93.
4. Безверхнюк Т. Принципи ресурсного забезпечення регіонального управління. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ardu_o/2009_1/R_1/Bezverhruk.pdf
5. Берданова О. Ресурсне забезпечення регіонального та місцевого розвитку. URL: https://regionet.org.ua/files/05.RLD_Resource_Berdanova_Materials_UA.pdf
6. Бець М.Т. Приватне лісокористування як потенціал підвищення ефективності управління лісовим господарством України. *Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка»*. 2007. №. 605. С. 186–190.
7. Богач Б.М. Ефективність та синергічний ефект на підприємствах лісового господарства. *Економіка. Управління. Інновації*. 2012. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_5.
8. Бондар В. Україна має шанс створити принципово новий лісовий сектор. *Дзеркало тижня*. 2019. №3. [Електронний ресурс]. URL: <https://zn.ua/ukr/business/volodimir-bondar-ukrayina-maye-shans-stvoriti-principovo-noviy-lisoviy-sektor-300700.html>.
9. Василик Н.М. Комплексне використання лісоресурсного потенціалу регіону: переваги, сучасний стан та перспективи. *Агросвіт*. 2009. №23. С. 41–47.
10. Волков О. Є. Проблеми удосконалення правового статусу Державного агентства лісових ресурсів України. *Вісник Харківського національного*

університету внутрішніх справ. 2015. № 3 (70). С. 173–179.

11. Волошин В.С. Фінансові аспекти функціонування регіональних виробничих систем лісового сектору промисловості. Фінансовий простір. 2018. №3(31). С. 82–87.

12. Гевко І., Тирчик Ю. Інвестиційна привабливість лісового господарства. Матеріали Четвертої Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України Чумаченка Миколи Григоровича «Інноваційні аспекти ресурсовикористання». ТНТУ імені Івана Пулюя. (Тернопіль, 27 березня 2015 року). С. 121.

13. Голян В., Дзюбенко А. Формирование модели инновационно-технологической модернизации индустрии производства древесных энергетических продуктов в Украине. Икономиката България и Европейский Сюз в глобалния свят. Колективна монографія. София. 2019. С. 45–54.

14. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР) № 13. 2003. 192 с.

15. Грищенко І. М. Стан, проблеми та перспективи ресурсного забезпечення органів публічної влади в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. С. 65-68.

16. Дебринюк Ю.М. Концептуальні засади плантаційного лісовирощування в Україні. Наукові праці Лісівничої академії наук України. 2013. Вип. 11. С. 25–33.

17. Денисюк О. Г. Використання ресурсного потенціалу підприємства та його фінансової складової. *Ефективна економіка*. 2018. №2.

18. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/gdn/Zarp_ek_m/Zp_ek_m_u/arh_zp_m_u.html

19. Державна цільова програма «Ліси України» на 2010–2015 роки. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 977. Урядовий кур'єр. 30.09.2009 р. №179.

20. Державне агентство лісових ресурсів України. URL:

<https://forest.gov.ua>

21. Децентралізація. Карта ОТГ URL: <https://decentralization.gov.ua/map>
22. Дзюбенко О. М. Інвестиційно-інноваційне забезпечення розвитку деревообробного виробництва: еколого-економічні аспекти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 10. С. 17–21.
23. Довкілля України за 2022 рік : стат. зб. / Державний комітет статистики України; за ред. Ю. М. Остапчука. Київ, 2022. 201 с.
24. Дубовіч І.А., Лесюк Г.М. Перспективи застосування в Україні зарубіжного досвіду управління лісовим господарством. Причорноморські економічні студії. 2017. №. 20. С. 82–87.
25. Заїчко О. В. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконній порубці лісу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2018. 20 с.
26. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12/conv/print1448136004801846>.
27. Заяць І. Т., Король В. С. Модернізація управління людськими ресурсами на державній службі. Пріоритети економічної науки XXI століття, 2021. 78.
28. Калашніков А.О. Напрями інвестицій та джерела інвестиційного забезпечення лісогосподарських підприємств у контексті сталого розвитку лісового господарства України. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2016. Вип. 129. С. 181–186.
29. Камратов С.В. Стратегія підприємств лісової галузі в системі стратегічного управління. *Інтелект XXI*. 2018. № 2. С. 85–88.
30. Карпук А. Ліси України в контексті реформування економіки. *Регіональна економіка*. 2003. №3. С. 95–100.
31. Карпук А.І., Дзюбенко О.М. Фінансово-економічне регулювання лісокористування як важлива передумова нарощення інвестицій у відтворення лісоресурсного потенціалу. *Агросвіт*. 2017. № 7. С. 3–11.

32. Конституція України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 16.03.2023).

33. Кубах С. «Як децентралізація та земельна реформа можуть вплинути на майбутнє лісів і лісових насаджень». Презентація доповіді. URL: https://www.lisportal.org.ua/wp-content/uploads/2018/01/Presentation_Detsentr_08_01_18.pptx

34. Латишева О. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та особливості управління елементами забезпечення сталого розвитку. *Економічний вестник Донбасса*. 2018. №3 (53). С.126-130.

35. Лейбович А. В. Формування та оцінка ресурсного потенціалу Запорізького регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №10. С.60- 67.

36. Мурашко В. С., Жукова І. В. Напрями підвищення ефективності інформаційно аналітичного та ресурсного забезпечення функціонування механізмів забезпечення національної безпеки України у контексті європейського досвіду. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*, 2020. №1 (1). С.40.

37. Соловій І. П., Лесюк Г. М. Особливості державно-приватного партнерства в умовах реформування системи управління лісами та лісовим господарством України. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2016. Т. 21. Вип. 8(50). С. 89–93.

38. Ступень М., Шумлянський Б. Оцінка інвестиційної привабливості лісового сектору. *Вісник Львівського національного аграрного університету*. Серія : *Економіка АПК*. 2020. № 22(2). С. 117–123.

39. Тищенко О. П., Королюк Т. О. Реформування моделі управління людськими ресурсами державної служби. *Університетські наукові записки Хмельницького університету управління та права*. 2017. № 1 (61).

40. Шестак М. Л. Інноваційно-інвестиційне забезпечення переробки деревних відходів на основі кластеризації лісгосподарської діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 22. С. 42–44.